

סמינר מהנדסי ערים 2013

אשדוד, יום רביעי 6 במרץ, משכנות רות דניאל, יפו, יום חמישי, 7 במרץ 2013

כרבע מיליארד ש"ח יושקעו בתוך 3 שנים בעיר אשדוד במסגרת זכייתה בקול קורא של משרד התחבורה לרשויות המקומיות. הקול הקורא הזמין הרשויות להכין הצעה לתוכנית השקעות תחבורתית בתחומן שתהפוך את העיר למודל לתחבורה בת קיימא.

בנוסף להצעת העיר אשדוד שזכתה, הגישו עוד 16 ערים הצעות שבהן הושקעה עבודה רבה והן מציעות תפיסה תכנונית עירונית ותחבורתית העולה בקנה אחד עם החזון של תחבורה היום ומחר. לפיכך **מטרתנו בסמינר הייתה לקדם את מימוש התוכניות, באמצעות קידום שיח קונקרטי בין משרד התחבורה, אנשי מקצוע**

ונציגי הרשויות המקומיות בנוגע ליישום מרכיבי התוכניות ועקרונות קיימות תחבורתית. ביום הראשון של הסמינר התקיים סיור בעיר אשדוד ובו הציגו נציגי העירייה והמתכננים את התוכנית הזוכה במכרז. היום השני עיקרו היה רב שיח של נציגי הרשויות ומשרד התחבורה במסגרת של שולחנות עגולים.

בפתח היום קראה ח"כ תמר זנדברג (מרצ), המקימה בימים אלה את השדולה לתחבורה בת קיימא בכנסת ביחד עם ח"כ יריב לוין (הליכוד ביתנו), למהנדסי הערים להיות מחויבים כלפי תושביהם לקידום האלטרנטיבות לרכב הפרטי, ושיתפה במחויבותה לפעול ב-4 השנים הקרובות באופן נמרץ לקידום הנושא בחקיקה.

בעמודים הבאים סיכום עיקרי הדברים שעלו בסמינר.

אנו מודים לכל הדוברים, המנחים ויושבי-הראש של השולחנות העגולים על עבודת ההכנה המשמעותית שנעשתה והביאה להצלחת הסמינר. כמו כן תודה לכל המשתתפים שלקחו חלק ותרמו לדיונים הפורים.

סיכום שולחן עגול: שיפור תשתיות האופניים

משתתפים: שגיא אלוני (אביב הנדסה), מריה כהן-אתגר (משרד התחבורה), יותם אביזוהר (ישראל בשביל אופניים), אופיר כהן (רום הנדסה), לרה פארן (תחבורה היום ומחר), אהרון אלקבץ (עיריית נתיבות), מיכל גרוס (עיריית ת"א יפו), אילנה טלר (משרד התחבורה), ורד דרור (אגוד ערים לאיכה"ס – חיפה), טובי דנינו (אגוד ערים לאיכה"ס – שרון כרמל), אדר' עירית טלמור (עיריית יוקנעם), אדר' רוני ורדי (עיריית חולון).

הצעדים המומלצים לקראת קידום תחבורת אופניים:

1. יש צורך ברתימה של ראש העיר ו/או מועצת העיר לקידום נושא האופניים ובעיקר ליצור אצלם שינוי תפיסה שתחבורה ירוקה חייבת לבוא על חשבון הרכב הפרטי.
2. יש צורך לנצל הזדמנויות במקומות בהם ניתן להקים תשתית בלי קונפליקטים פיזיים (נתיבי תנועה, חנייה) על מנת ליצור מסה קריטית של תשתיות ומשתמשים. רציפות התשתית היא חשובה אך לא הכרחית בשלבים הראשונים של הקמתה.
3. יש להגדיר אוגדן ירוק/הנחיות לעצוב אדריכלי כדי להטמיע מתקני קצה – חניות אופניים, מקלחות ולוקרים בכל הבנייה החדשה. עם או בלי קשר להקמת תשתיות רכיבה.
4. לפנות למשרד התחבורה לקבלת תמיכה בתכנון וביצוע של תשתית אופניים- יש תקציב שנתי ייעודי.
5. להשתמש בסוכני שינוי- עמותות, פעילים חברתיים ומשרדי הממשלה עצמם ליצירת לחץ נוסף על ראשי הערים ומקבלי ההחלטות לשינוי תפיסה.

סיכום שולחן עגול: נתיבי העדפה בתחבורה הציבורית

משתתפים: דרור גנון (משרד התחבורה), דלית רגב (משרד התחבורה), אמיר שליו (עדליא), לחן אלוני (אביב הנדסה), ניב רונן (מרכז המחקר והמידע, הכנסת), אורן אליתים (עיריית חדרה), שי ג'רבי (שי ג'רבי הנדסה), אירינה ויניצקי (עיריית חולון), נורית כספית (עיריית ת"א יפו), אייל דוידוביץ' (עיריית אשדוד), מנחם יבלונסקי (עיריית ראש העין), רענן חסידוף (מהנדס תחבורה), רינת טל (תחבורה היום ומחר).

סיכום הדברים:

1. מר דרור גנון, סגן בכיר למנהל אגף תחבורה ציבורית וממונה תכנון תחבורה ציבורית ארצי, משרד התחבורה, הכריז כי המשרד ירכז את כל ההצעות שהוגשו לתחרות ויפנה פנייה יזומה אל הרשויות לקדם את יישום התוכניות ביחד עם אגף התשתיות.
2. נציגי הרשויות המקומיות העלו את בעיית הסמכויות המוגבלות של הועדה מקומית לתימרוך, כחסם משמעותי. מר דרור גנון הודיע כי הוא יפעל להעברת סמכויות תימרוך מסוימות לרשויות המקומיות, באם הרשות תיקח על עצמה גם את יידועו של הציבור בדבר השינויים.

3. בעיית האכיפה בנתיבי העדפה: בשולחן נאמר, כי ישנה החלטת ממשלה בנושא העברת סמכויות האכיפה בנתיבי העדפה מהמטרה לרשויות המקומיות. משרד התחבורה ישמח ללובי של הרשויות המקומיות שיקדם את העניין.
4. הרשויות המקומיות העלו את הצורך בגוף מקצועי לריכוז נושא הנתצי"ם במשרד התחבורה- הנושא יבדק על-ידי המשרד.
5. נטען כי סימון הנתצי"ם לא ברור מספיק – משרד התחבורה יבחן השילוט הקיים.

סיכום שולחן עגול: מדיניות החנייה

משתתפים: עיריית שפרבר (משרד התחבורה), גלי גלטו שמחי (אביב הנדסה), מרכל השקעות ישראל, ד"ר רינה דגני (גיאוקרטוגרפיה), דורון מגיד (ש. קרני), איל דוידוביץ' (עיריית אשדוד), מאיר שוהם (עיריית פתח תקווה), אורי בן אפרים (מרבל השקעות ישראל בע"מ), אהרון אלקבץ (עיריית נתיבות), קוזלוב ואדים (עיריית ראשון לציון), פנחס בן שאול (יועץ תחבורה), ד"ר איתי מירז (איגוד ערים אשדוד), אבנר אקרמן (עיריית ראשון לציון), לרה פארן (תחבורה היום ומחר).

נקודות למחשבה בנושא החנייה:

1. חסם מרכזי להפחתת תקני החניה הוא אי קיומם של מערכות להסעת המונים. עד שיהיו מערכות להסעת המונים נדרשים פתרונות זמניים, כגון הקמת נתיבים ייעודים לתח"צ כולל אכיפה והקמת חניונים (חנה וסע) בטבעת העוטפת את המטרופולין בשילוב עם מערך שאטלים מתאים.
2. החלת תקן חניה מופחת באזורים מסוימים לעידוד ציפוף עירוני ושימוש בתח"צ.
3. מתן זכויות בניה עודפות ליזמים על חשבון שטחי חניה שיבוטלו.
4. הכללת שטחי החניה כשטח עיקרי לבניה.
5. קידום אמצעים משלימים כגון: השכרות אופניים, אופניים חשמליים והשכרת רכבים עירוניים לפרקי זמן קצרים.
6. בתנאי שהתנאים יבשילו, ביום בין הימים, יש לאפשר שוק חופשי ולבטל את החלת תקני החניה. הקמת שטחי חניה יתבצעו אך ורק על פי צרכי השוק.

סיכום שולחן עגול: תכנון מוטה תחבורה ציבורית

משתתפים – סבב ראשון: ד"ר רינה דגני (גיאוקרטוגרפיה), דורון מגיד (ש. קרני), טופז פלד (משרד התחבורה), מתי ניר פרימק (אביב הנדסה), חני כספי כהן (תחבורה היום ומחר), ולדימיר לוי (עיריית רמת השרון), סרגיו וולנסקי (עיריית רמת השרון) פרופ' אבי דגני (גיאוקרטוגרפיה), מאיר שוהם (עיריית פתח תקווה), שרי סלע (עיריית ראש העין).

משתתפים – סבב שני: אבנר אקרמן (עיריית ראשון לציון), נקד פאיז יוסף (עיריית שפרעם), ודים קוזלוב (עיריית ראשון לציון), פנחס בן שאול (יועץ הנדסת תחבורה), ד"ר איתי מירז (איגוד ערים אשדוד).

הדיון בשולחנות תכנון מוטה תחבורה ציבורית העלה צעדים חשובים שיש לעשות, הן מצד הרשויות המקומיות והן מצד הממשלה:

1. תכנון מקדים: הוצגה טיוטה של נספח תחבורה ציבורית בשלבי התכנון הראשונים והועלתה החשיבות של חשיבה על תחבורה ציבורית עוד בתהליך הסטטוטורי.
2. מינוי אחראי תחבורה ציבורית ברשות המקומית.
3. איך מהנדסי ערים יכולים להתחיל להטות את התכנון: הגדרת חזון, יצירת תוכניות גמישות – הגדרת איכות חיים הינה הגדרה משתנה לאורך השנים, איסוף קבוע של נתונים ברשות בנוגע לשימוש בתח"צ ובעיות, לימוד צרכים והרגלי נסיעה רכיבה והליכה, מציאת 'עוגן' להתחלה ברשות (פרויקט ראשוני שיעלה מודעות ויתן גב להמשך), שיתוף ציבור.
4. עקרונות תכנון המעודד שימוש בחלופות לרכב הפרטי: תחנות רכבת באזורים מרכזיים ולא מחוץ למרכז, מערכות הזנה לתח"צ, ניהול חניה, סביבה נעימה (תחנות, מרחב ציבורי), תכנון המאפשר קיצור מרחקי הליכה.
5. עקרונות תכנון המאפשר הפעלת תח"צ יעילה: ציפוף בינוי, יצירת שטח תכנוני לחינוכי תח"צ ותחנות קצה, תכנון עם קשרים בין שכונות, עירוב שימושים.
6. גיבוי מלמעלה: החשיבות בגיבוי ובדיאלוג מול משרד התחבורה לצעדים ולמתן רוח גבית לרשויות, לאור הקושי של ראשי הערים מול לחץ ציבורי וקשיים אחרים.
7. לבחון יצירת פרמטרים תכנוניים חדשים (כמו שיש מ"ר שב"צ לנפש וכד'), ליצור לדוג' מ"ר מרחב ציבורי בזכות הדרך לנפש).
8. לתקצב לרשויות המקומיות תוכניות אב לתח"צ.
9. מתן הטבות (שיטת ה"גזר") למשתמשי תח"צ, אופניים והליכה ברגל.
10. בקשה מצד הרשויות לפתח את תחרות ה'קול קורא' לפרויקטים עירוניים ולתקצבם.

סיכום שולחן עגול: תשתיות הולכי רגל ומשתמשי התחבורה הציבורית

משתתפים: ד"ר בני מאור (עיריית תל אביב יפו), אופיר כהן (רום הנדסה), מריה כהן-אתגר (משרד התחבורה), יותם אביזוהר (ישראל בשביל אופניים), ד"ר יניב רוני (מרכז המחקר והמידע – הכנסת), פרופ' אבי דגני (גיאווקרטוגרפיה), ולדימיר לוין (עיריית רמת השרון), סרגיו וולנסקי (עיריית רמת השרון), שי גרבי (שי גרבי הנדסה), מיכל גרוס (עיריית ת"א יפו), אמיר שליו (עדליא), רינת טל (תחבורה היום ומחר)

יש לפעול להסרת מפגעים מהמדרכה:

1. שילוט אלקטרוני – עיריית ת"א הצליחה להביא לאישור תחנות אוטובוס עם שילוט אלקטרוני בתוך התחנה. בזכות תקדים זה, רשויות אחרות יכולות לקדם את הנושא אל מול משרד התחבורה.
2. איחוד תמרורים – יש לפעול לאיחוד תמרורים בשלט מרוכז, על מנת להסיר עמודים מהמדרכה המהווים מפגע לתנועת הולכי רגל.

דבר מנכ"ל משרד התחבורה מר עוזי יצחקי

המנכ"ל הכריז על צעדים מרכזיים שהמשרד עומד לנקוט בהם בזמן הקרוב לקידום תחבורה ציבורית:

1. הקמת רשות ארצית לתח"צ ובראשה מנכ"ל, 30 עובדי האגף כיום+ 40 עובדים חדשים.
2. הקמת אגף רגולציה על הרכבת ובראשה סמנכ"ל. הסמנכ"ל המיועד הוא מר משה אמסלם (לשעבר סמנכ"ל מקצועי בחטיבת נוסעים, רכבת ישראל).
3. לראשונה, עומד לערוך משרד התחבורה סקר שביעות רצון בקרב משתמשי הרכבת.

בנוסף הציג המנכ"ל את נכונות המשרד לתודעת שירות גבוהה בתחבורה הציבורית ואף סיפר כי אמר למבקר המדינה כי הוא מקבל את הערות המבקר בנוגע לרפורמה בתחבורה הציבורית שבוצעה בגוש דן. כמו כן ציין כי ההשקעות בתשתיות תחבורה יבשתית יהיו בשנים הקרובות בעיקר עבור התח"צ.

שיחה עם בכירי מפעילות התחבורה הציבורית

מר ציון פת, מנכ"ל קווים ומר יעקב חומסקי, סמנכ"ל תפעול במטרופולין, דנו בצורך בחיזוק הדיאלוג בין הרשויות המקומיות לחברות המפעילות ועל שיתוף פעולה בנושאים הבאים:

- על הרשויות לדאוג לתשתיות, לאפשר נגישות לאוטובוסים – מפרצים ומפרצים הפוכים.
- פסי האטה- יש לבדוק שעומדים בקריטריונים סבירים ולא פוגעים ברכב ו/או בנוסעים.
- כיכרות- יש לדאוג כי הכיכרות מותאמות למעבר אוטובוסים. באם לא ניתן להבטיח מעבר אוטובוס בכיכר מבלי פגיעתו הפיזית בכיכר עצמה, יש לדאוג

להפרשי גובה קטנים בין הכביש לכיכר על מנת לצמצם למינימום את הפגיעה הפיזית באוטובוס.

- לחברות לא מוקצים מסופי קצה וחניוני לילה, דבר המקשה ביותר על פעילותן. חברות האוטובוס זקוקות לעזרת הרשויות בנושא. לדוגמא מודיעין הגדירה מראש במכרז חניון לילה בפאתי העיר.
- עמדות הטעינה לרב קו – באשכולות של חברת קווים יציבו 420 תחנות הטעינה לכרטיס הרב קו. לצורך כך, נדרש חיבור לתשתית חשמל. החברות המפעילות יממנו את עלויות התשתית והחפירות לצורך החיבור ומצפות לשיתוף פעולה מצד הרשויות.

נציגי המפעילים ביקשו להדגיש מניסיונם כי גם כאשר האחריות היא של משרד התחבורה – במקום שהרשות רוצה ואכפת לה, יש לה הכוח להשפיע. מנכ"ל קווים מר ציון פת ציון לדוגמא את עיריית בית"ר עלית (מעורבות בהכנת המכרז לבחירת מפעיל התחבורה הציבורית, קשר שוטף עם המפעיל, טיפול במסופים, תחנות, מפרצי חנייה).

סיור בעיר אשדוד, הזוכה בתחרות עיר מודל לתחבורה בת קיימא

התכנסות בתחנת הרכבת אשדוד עד הלום ודברי פתיחה:

תמר קינן, מנכ"ל תחבורה היום ומחר
שלמה נער, מהנדס העיר אשדוד
חני כספי כהן, ועד מנהל, תחבורה היום ומחר

תחנת הרכבת: החיבור למערך התח"צ העירוני

משה שרעבי, מנהל תחנת הרכבת אשדוד
מוטי סופר, אחראי תחנות דרום, רכבת ישראל

סיור ברחבי העיר אשדוד

מנחי הסיור:

צירי ה-BRT המתוכננים: המצב הקיים ואתגרים בתכנונם העתידי.

מרק רנדר – חברת אמאב

מתי פרימק – חברת אביב הנדסה

איל דוידוביץ – מנהל אגף תשתיות, פיתוח ובנייה

ציבורית, עיריית אשדוד

- ציר מנחם בגין
- ציר מזרחי – עצירה בשד' הפרחים
- כיכר מילמן-דב גור-בן יוסף (מרכז מסחרי רובע ו')
- מסוף ז'בוטינסקי המוצע
- הכניסה לנמל אשדוד- רחוב תל מור

רחוב רוגוזין: התחדשות עירונית

ציר הרצל – עצירה בצומת שד' ירושלים: פרויקט

התחדשות שד' הרצל

גן העיר- אשדוד יוצאת לרחוב

שכונת ט"ו וט"ז – השכונות החדשות של אשדוד:

מסוף אוטובוס מתוכנן

קווי BRT ללא תשתית העדפה

סיור לאורך טיילת החוף:

דילמות בחיבור החוף לעיר ותכנון תח"צ

ארוחת צהרים

סדר היום של הסמינר

יום ד' - 6/3/2013 סיור באשדוד, העיר הזוכה בתחרות "עיר מודל לתחבורה בת קיימא"

- 8:46 < התכנסות בתחנת הרכבת אשדוד עד הלום*
  - 9:00 < דברי פתיחה: **תמר קינן**, מנכ"ל תחבורה היום ומחר
שלמה נער, מהנדס העיר אשדוד
חני כספי כהן, ועד מנהל, תחבורה היום ומחר
  - תחנת הרכבת: אתגרים והזדמנויות
  - סיור בצירי ה-BRT המתוכננים: במסגרת הסיור יוצגו צירי התנועה הקיימים בהם מתוכננים צירי ה-BRT יוצג המצב הקיים היום האתגרים הקיימים לפתחנו בתכנונם העתידי .
  - רחוב רוגחין: שיפור מרחב הולכי הרגל ברחוב רוגחין
  - סיור לאורך טיילת החוף: תוצג טיילת החוף המשמשת כחיבור העיר לים ולמקומות הביילוי, התרבות והנופש.
  - מנחי הסיור:
  - מרק רנר** - חב' אמאב, **מסי פריסק** - חברת אביב, **איל דוידוביץ** - מנהל אגף תשתיות, פיתוח ובנייה ציבורית, עיריית אשדוד
  - 12:30 < ארוחת צהרים
  - 13:30 < הסעה לתחנת הרכבת
- * הרכבת מתחנת ת"א סבידור-מרכז (ארלוזורוב) לתחנת אשדוד עד - הלום תצא בשעה 08:00.

יום ה' - 7/3/2013 סמינר מקצועי למהנדסי ערים, משכנות רות דניאל, שד' ירושלים 47, יפו*

- 9:00 < התכנסות וכיבוד קל
- 9:30 < דברי פתיחה: **תמר קינן**, מנכ"ל תחבורה היום ומחר, ח"כ **תמר זנדברג**
- 9:45 < **מבוא** - הצגת התחרות ומרכיביה: **דלית רגב**, משרד התחבורה
- 10:00 < **שולחן עגול** - סבב ראשון, בהשתתפות נציגי משרד התחבורה
- 11:20 < הפסקת קפה וכיבוד
- 11:30 < **שולחן עגול** - סבב שני, בהשתתפות נציגי משרד התחבורה
- 13:00 < ארוחת צהרים
- 14:00 < דבר מנכ"ל משרד התחבורה **עוזי יצחקי**
- 14:45 < שיחה עם מנכ"לי חברות התחבורה הציבוריות: **ציון פת**, מנכ"ל קווים, **אילן קרני**, מנכ"ל מטרופולין
- 15:30 < סיכום הסמינר ומשובים
- 16:00 < סיום

